

OD ZASOBÓW KOPALIN DO BEZPIECZEŃSTWA SUROWCOWEGO BARIERY I RYZYKA KRAJOWEGO PRZEMYSŁU WYDOBYWCZEGO

Olimpia Kozłowska

Zastępca Dyrektora PIG-PIB

ds. państwowej służby geologicznej

Agata Spizewska

Dyrektor Oddziału Świętokrzyskiego PIG-PIB

**Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy**

**państwowa służba
geologiczna**

pgi.gov.pl

....W ZAKRESIE ZASOBÓW KOPALIN

- **rozpoznanie kartograficzne**
- **2015–2025 – 71 otworów**
- **KPP... 2026–2030 – 342 otwory**
- bazy danych (MIDAS, InfoGeoSkarb, MGŚP)
- informacje o zasobach i wydobywaniu („Bilans zasobów...”)
- informacje o perspektywach zasobowych („Bilans perspektywicznych zasobów...”, MGŚP)
- portale informacyjne (Surowce mineralne Polski, MGŚP)
- informacja przestrzenna (portale mapowe, usługi WMS/WFS, pliki SHP)
- baza danych o obszarach i terenach górniczych
- baza danych o wyrobiskach eksploatowanych bez koncesji
- waloryzacje złóż kopalin: **PSP2**: wg aktualnego stanu ich udokumentowania, dla wszystkich rodzajów kopalin; **MGŚP** waloryzacja ze względu na: 1. ochronę zasobów kopalin, 2. kolizyjność z ochroną środowiska, 3. zasoby, jakość, parametry geologiczno-górnice

ROZPOZNAWAĆ, DOKUMENTOWAĆ...
....ALE CZY WYDOBYWAĆ?

USTAWOWA OCHRONA ZASOBÓW KOPALIN?

ŻADEN ZASÓB NIEMOŻLIWY DO WYKORZYSTANIA NIE JEST ZASOBEM

PGiG chroni kopaliny przez: rozpoznanie + dokumentację + koncesje + racjonalność + ochrona w dokumentach planistycznych + złoŜa strategiczne

POŚ – teoretycznie chroni eksploatację przez: nakaz racjonalnego gospodarowania, jednak brak zdecydowanych treści i ogólne brzmienie – w praktyce działają odwrotnie

UDIŚ poprzez system ocen oddziaływania na środowisko, Natura 2000 i decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach – ochrona wszystkich elementów środowiska, w tym kopalin na etapie planowania przedsięwzięć, ale też blokowanie poprzez preferowanie przyrody oŜywionej jako elementu nr 1

UOPiZP (ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) ochrona kopalin przy sporządzaniu dokumentów planistycznych poprzez analizę wpływu na elementy środowiska (sporządzanie analiz ekofizjograficznych oraz system opinii i uzgodnień) w praktyce możliwość blokowania przedsięwzięć poprzez władztwo planistyczne gminy, w zakresie wyznaczania kierunków zagospodarowania nieruchomości

UOGRiL blokuje dostęp przestrzenny przez: nadmierną ochronę gruntów rolnych i leśnych + trudne procedury zmiany przeznaczenia gruntów na cele nierolne i nieleśne

+ Polityka Surowcowa Państwa

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy

państwowa służba
geologiczna

pgi.gov.pl

KAMIEŃ ŁAMANE I BLOCZNE

PRZYKŁAD:

Kopalnia Granitu Górka.
Fot. Duna Polska

Kopalnia granitu w gminie Strzelin.
Fot. Sz. Bialic

**Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy**

**państwowa służba
geologiczna**

pgi.gov.pl

ZŁOŻA KAMIENI ŁAMANYCH I BLOCZNYCH

(31.12.2025 r.)

Kopalina	Liczba złóż
UDOKUMENTOWANE OGÓŁEM	*768

*) w kilkunastu złożach występuje więcej niż jeden typ litologiczny kopaliny

SKAŁY MAGMOWE	174	SKAŁY METAMORFICZNE	64	SKAŁY OSADOWE	570
Bazalt	40	Amfibolit	11	Chalcedonit	3
Diabaz	2	Gnejs	17	Dolomit	53
Gabro	6	Hornfels łupkowy	2	Kwarcyt	1
Głazy narzutowe	5	Łupek krystaliczny	2	Łupek	1
Granit	77	Marmur	16	Łupek menilitowy	7
Granodioryt	9	Marmur dolomityczny	7	Margiel	3
Melafir	15	Migmatyt	2	Opoka	11
Porfir	12	Serpentynit	4	Piaskowiec	314
Sjenit	6	Zieleniec	3	Piaskowiec	7
Tuf porfirowy	2			kwarcytowy	
				Szarogłaz	6
				Trawertyn	1
				Wapień	151
				Wapień i dolomit	10
				Zlepieniec	2

KAMIENIE ŁAMANE I BLOCZNE - mln t – 31.12.2025 r.

Wyszczególnienie	Liczba złóż	Zasoby geologiczne				Zasoby przemysłowe	
		bilansowe			pozabi- lansowe		
		Razem	A+B+C1	C2+D			
OGÓŁEM	768	12 732,38	9 547,55	3 184,83	558,06	3 998,78	
w tym - zasoby złóż zagospodarowanych							
Razem -	287	6 674,41	5 678,60	995,82	139,12	3 725,43	
1. Złóża zakładów czynnych	228	6 231,08	5 331,70	899,39	129,95	3 513,66	
2. Złóża eksploatowane okresowo	59	443,33	346,90	96,43	9,17	211,77	
w tym - zasoby złóż niezagospodarowanych							
Razem -	266	4 886,04	2 841,18	2 044,86	390,60	115,67	
1. Złóża rozpoznane szczegółowo	220	3 120,78	2 841,18	279,60	133,45	115,67	
2. Złóża rozpoznane wstępnie	46	1 765,26	-	1 765,26	257,15	-	
w tym - złoża, których eksploatacji zaniechano							
Eksploatacja zaniechana	215	1 171,92	1 027,76	144,16	28,33	157,68	

WYDOBYCIE KAMIENI ŁAMANYCH I BLOCZNYCH:

- województwo dolnośląskie (**44.1% udziału**, 265 złóż, 51.3% krajowych zasobów),
- województwo świętokrzyskie (**32.7% udziału**, 145 złóż, 21.6% zasobów),
- województwo małopolskie (**11,9% udziału**, 110 złóż, 10.5% zasobów),
- śląskie (**4.2% udziału**, 48 złóż, 4.6% zasobów),
- opolskie (**3.2% udziału**, 28 złóż, 3.8% zasobów),
- podkarpackie (**3.2% udziału**, 60 złóż, 6.6% zasobów).
- lubelskie, łódzkie i mazowieckie - 0.7%.

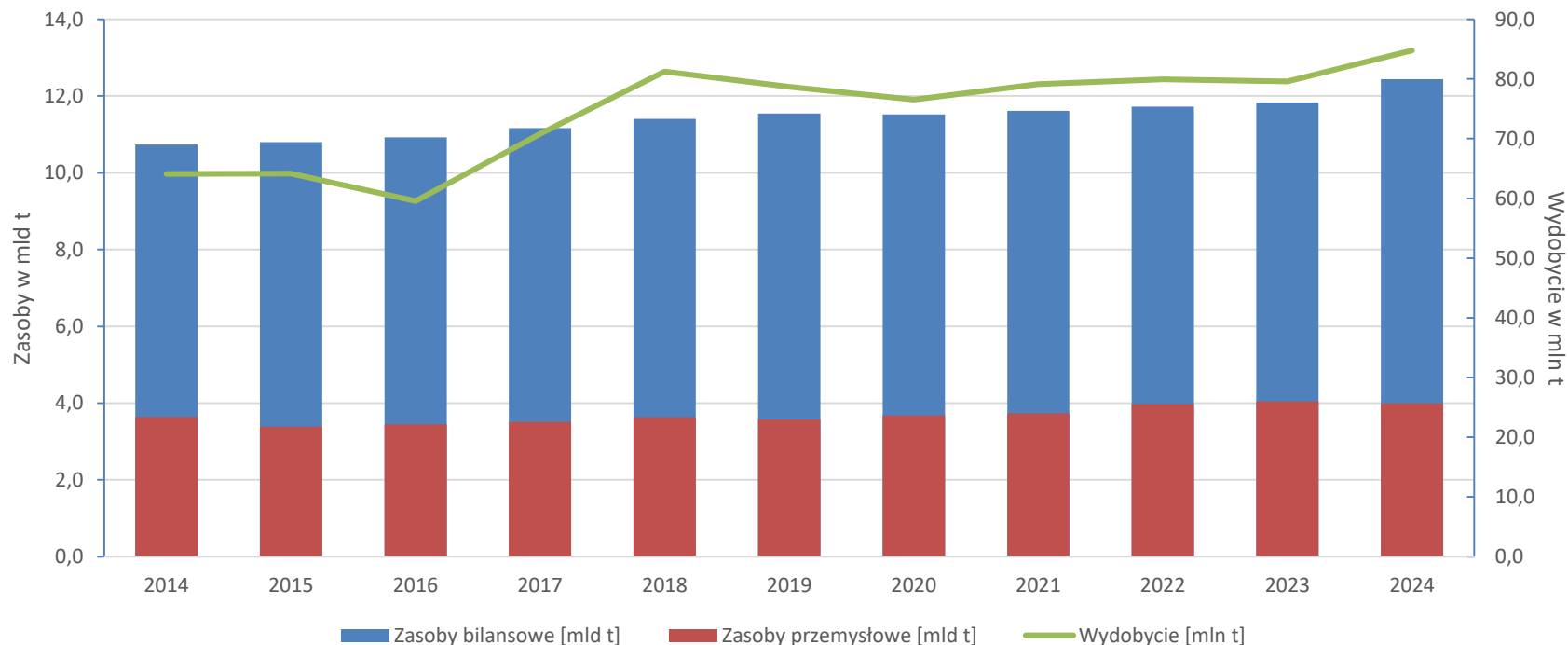
Surowce skalne, w tym kamienie łamane i bloczne, pozyskiwane są również jako kopalina towarzysząca przy eksploatacji węgla brunatnego.

ZAPOTRZEBOWANIE

WYDOBYCIE KAMIENI ŁAMANYCH I BLOCZNYCH:

ZASOBY BILANSOWE, PRZEMYSŁOWE I WYDOBYCIE KAMIENI ŁAMANYCH I BLOCZNYCH W LATACH 2014-2024

**ROŚNIE ZNACZENIE
ZABEZPIECZENIA
DŁUGOTERMINOWEJ
DOSTĘPNOŚCI
KRAJOWEJ BAZY
SUROWCOWEJ!**

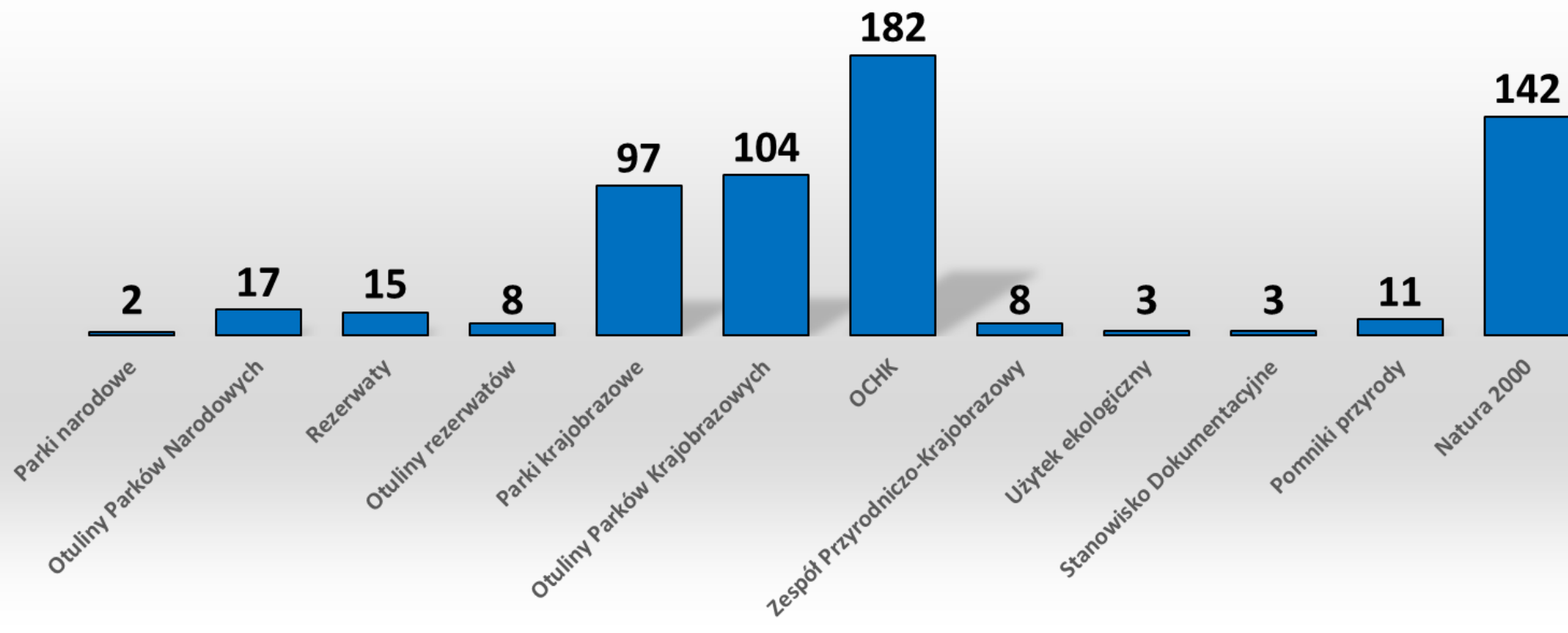
Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy

państwowa służba
geologiczna

pgi.gov.pl

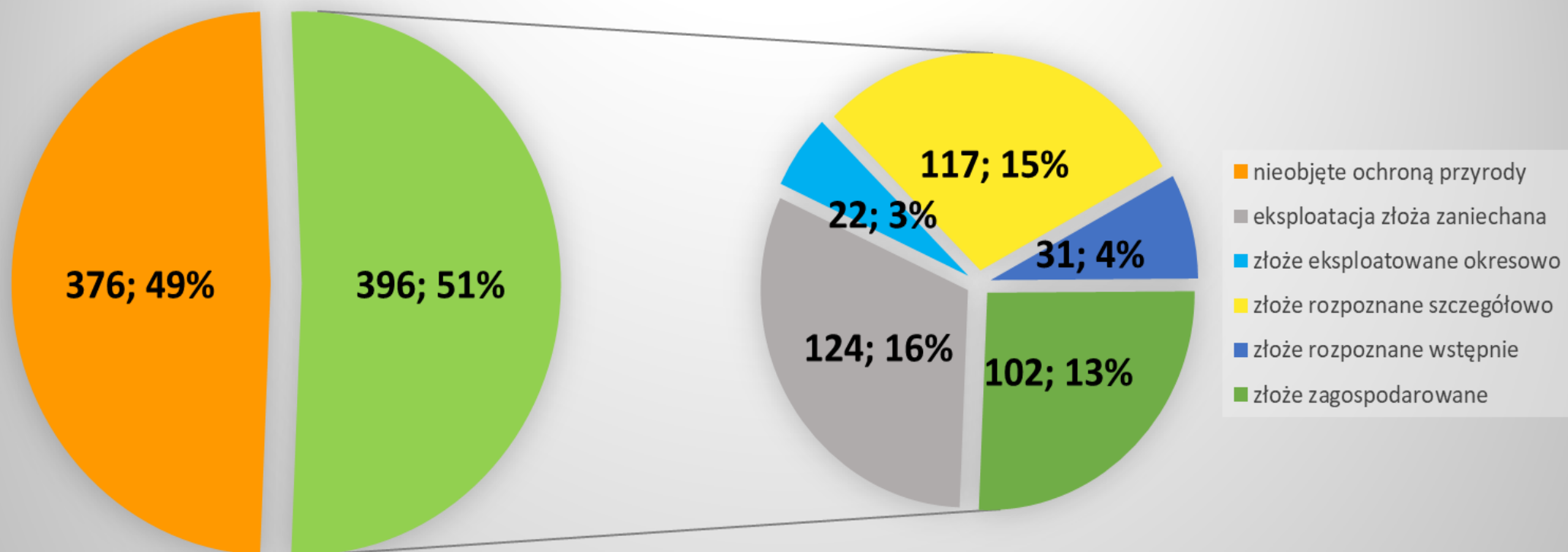
KOLIZJE W LICZBACH:

Liczba złóż objętych formami ochrony przyrody

KOLIZJE W LICZBACH:

Złoża kamieni blocznych i łamanych vs ochrona przyrody

AUDYTY KRAJOBRAZOWE – NOWA BARIERA DOSTĘPU DO ŻŁÓŻ?

Audyt krajobrazowy sam w sobie nie ustanawia powszechnego zakazu wydobywania. **Identyfikuje krajobrazy priorytetowe i formułuje rekomendacje**, które oddziałują na planowanie przestrzenne oraz mogą stanowić podstawę dalszych działań ochronnych.

Audyt krajobrazowy jest potrzebnym narzędziem ochrony przestrzeni.

Problem: ocena walorów krajobrazowych nie jest równoważona analizą znaczenia gospodarczego udokumentowanych złóż.

Problem: kolejna płaszczyzna potencjalnego konfliktu – między ochroną krajobrazu a bezpieczeństwem surowcowym państwa.

Według danych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na 28 lipca 2026 r. audyty krajobrazowe uchwalono już w 12 województwach.

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy

państwowa służba
geologiczna

pgi.gov.pl

KRAJOBRAZ MOŻEMY KSZTAŁTOWAĆ. LOKALIZACJI ŻŁOŻA NIE MOŻEMY ZMIEŃCIĆ.

Kopalnia Surowców Mineralnych Szczytniki.
Fot. HM GóraŹdŹe Kruszywa \Sp. z o.o.

PRZESTRZEŃ KRAJU ZAJĘTA PRZEZ:

- Obszary przyrodniczo chronione:
~32%
- Infrastrukturę komunikacyjno-transportową:
~1,5%
- Górnictwo odkrywkowe:
~0,03%

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy

państwowa służba
geologiczna

pgi.gov.pl

BARIERY: PRZYGOTOWANIE INWESTYCJI

1. Proces środowiskowy – rozpoznanie złoża (roboty geologiczne)

od koncepcji do zatwierdzonej dokumentacji geologicznej

2. Proces planistyczny i uzyskanie decyzji dla eksploatacji

od udokumentowanego złoża do rozpoczęcia działalności górniczej

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy

państwowa służba
geologiczna

pgi.gov.pl

PROCEDURA UZYSKANIA DECYZJI O ŚRODOWISKOWYCH UWARUNKOWANIACH (DŚU)

WARIANT 1
bez obowiązku raportu OOŚ

łącznie ok. 3–12 miesięcy

WARIANT 2
z obowiązkiem sporządzenia raportu OOŚ

łącznie od 6 miesięcy do 6 lat (lub dłużej)

UWAGA

Rzeczywisty czas trwania postępowania zależy od rodzaju przedsięwzięcia, konieczności sporządzenia raportu OOŚ, liczby i zakresu uzgodnień, udziału społeczeństwa oraz kompletności materiałów.

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy

państwowa służba
geologiczna

pgi.gov.pl

Dlaczego tak trudno uruchomić wydobyć?

Główne bariery administracyjne i regulacyjne

01 DŁUGIE I NIEPRZEWIDYWALNE PROCEDURY

- wieloetapowe postępowania i odwołania
- wielokrotne uzupełnianie dokumentacji
- brak ustawowych terminów (decyzje, opinie, uzgodnienia)
- niejednolita interpretacja przepisów

02 NAKŁADANIE SIĘ PRZEPISÓW I KOMPETENCJI

- różne ustawy (PGiG, OOS, planowanie przestrzenne, prawo wodne, ochrona gruntów rolnych i leśnych, prawo budowlane, KPA)
- wiele organów opiniujących i uzgadniających
- rozbieżne wymagania i interpretacje
- powielanie analiz, ekspertyz i uzgodnień

03 OGRANICZONA DOSTĘPNOŚĆ ZŁOŻ W PLANOWANIU PRZESTRZENNYM

- nakładanie form ochrony przyrody na złoża
- kolizje funkcji terenu i brak uwzględniania złóż w planach miejscowych i wojewódzkich
- ograniczenia rozwoju infrastruktury towarzyszącej (transport, energetyka)
- nierównomierne rozmieszczenie zasobów

04 WYSOKIE KOSZTY I NIEPEWNOŚĆ INWESTYCYJNA

- wydłużony czas przygotowania inwestycji
- rosnące koszty opracowań, analiz i ekspertyz
- ryzyko wstrzymania lub unieważnienia postępowań
- trudność w racjonalnym planowaniu działalności

05 NIERÓWNE WARUNKI DZIAŁANIA

- nielegalne pozyskiwanie kopalin
- asymetria procedur wobec małych i dużych inwestorów
- brak skutecznych instrumentów egzekwowania prawa
- szara strefa podważa konkurencyjność legalnego sektora

06 BRAK KOORDYNACJI I DIALOGU

- rozproszone decyzje i brak spójności całego procesu
- niewystarczający dialog z administracją, społecznościami lokalnymi i NGO
- ograniczona wiedza i edukacja o roli surowców mineralnych
- niewykorzystany potencjał współpracy między instytucjami

SKUTEK:

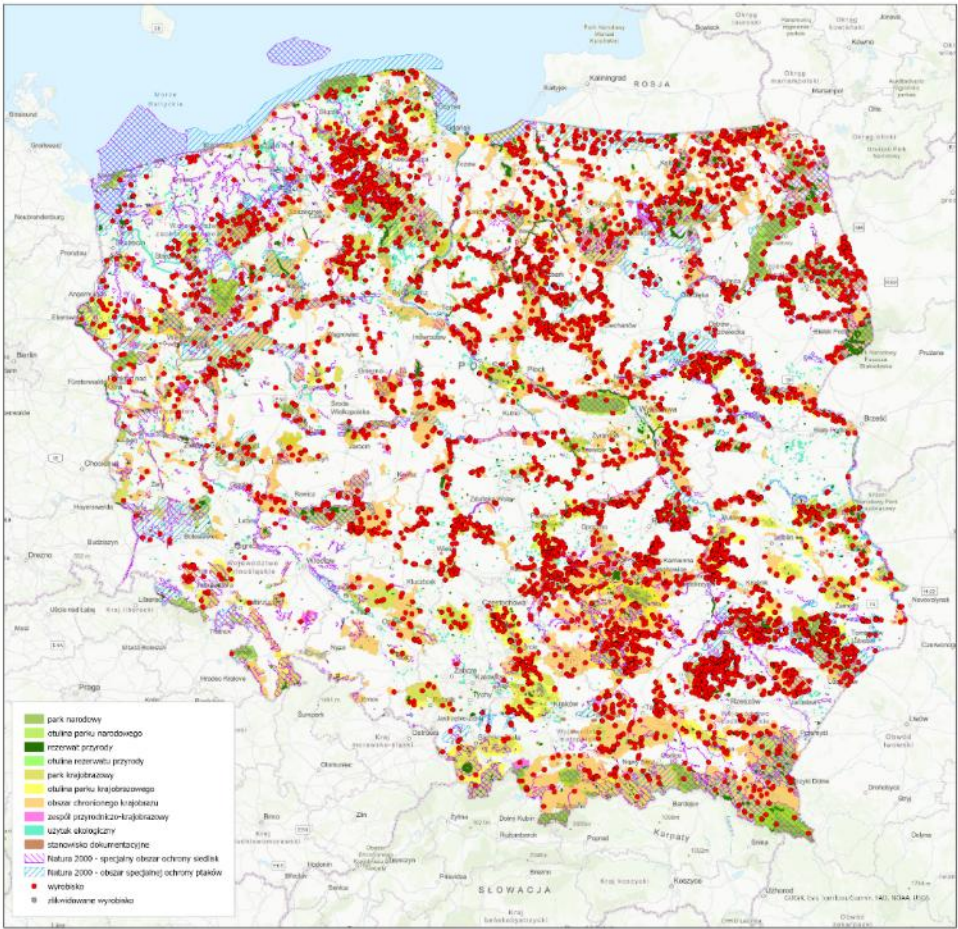
**WYŻSZE KOSZTY
INWESTYCJI**

**NIEPEWNOŚĆ
INWESTYCYJNA**

**OGRANICZONA DOSTĘPNOŚĆ
SUROWCÓW DLA GOSPODARKI,
BUDOWNICTWA I INFRASTRUKTURY**

JEST POPYT? Musi BYĆ PODAŻ....

NIELEGALNE ŹRÓDŁA

Liczba wyrobisk powstałych na skutek niekoncesjonowanej eksploatacji

Forma ochrony przyrody	liczba wyrobisk
Park narodowy	5
Otulina parku narodowego	194
Rezerwat przyrody	4
Otulina rezerwatu przyrody	12
Park krajobrazowy	854
Otulina parku krajobrazowego	938
Natura 2000	1832
Obszar ochronionego krajobrazu	3128
Zespół przyrodniczo-krajobrazowy	39
Użytek ekologiczny	3
Stanowisko dokumentacyjne	2

Stan na 2026: 13 520
W TYM PONAD 5000
NA OBSZARACH CHRONIONYCH....

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy

państwowa służba
geologiczna

pgi.gov.pl

Siedem grzechów głównych klimatu inwestycyjnego

1. ZŁOŻE JEST. DOSTĘPU NIE MA.

Udokumentowanie zasobów nie oznacza możliwości ich eksploatacji.

2. JEDNO PRAWO. WIELE INTERPRETACJI.

Nieprzewidywalność rozstrzygnięć i rozbieżności w praktyce administracyjnej.

3. CZAS PŁYNIE. KAPITAŁ CZEKA.

Wieloletnie procedury, rosnące koszty i zamrożone inwestycje.

4. WIELU DECYDENTÓW. ROZPROSZONA ODPOWIEDZIALNOŚĆ.

Złożony podział kompetencji i niewystarczająca koordynacja postępowań.

5. ZŁOŻE NA MAPIE. BLOKADA W PLANIE.

Ochrona złóż w dokumentach planistycznych nie gwarantuje możliwości ich zagospodarowania.

6. EMOCJE WYPRZEDZAJĄ FAKTY.

Czarny PR, deficyt wiedzy surowcowej i narastające konflikty społeczne.

7. RYZYKO PRYWATNE. STRATA PUBLICZNA.

Inwestor ponosi koszty niepowodzenia, ale państwo traci potencjalne źródło surowców.

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy

państwowa służba
geologiczna

pgi.gov.pl

TRZY PARADOKSY

PARADOKS SUROWCOWY

Chcemy surowców. Nie chcemy kopalń.

PARADOKS PRAWNY

Chronimy złoża. Nie gwarantujemy dostępu do nich.

PARADOKS INWESTYCYJNY

Oczekujemy inwestycji infrastrukturalnych.

Nie zapewniamy przewidywalności i stabilności rynku podaży surowców krajowych.

Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy

państwowa służba
geologiczna

pgi.gov.pl

ZASÓB STAJE SIĘ ZASOBEM DOPIERO WTEDY, GDY SYSTEM POTRAFI GO URUCHOMIĆ

Kluczowy wniosek:

- Problemem nie jest brak zasobów kopalin
- Problemem jest **brak możliwości przełożenia tych zasobów na decyzje i sprawne funkcjonowanie branży**

Główna bariera:

- Brak systemu oceny wartości wszystkich komponentów środowiska na obszarach cennych pod względem surowcowym
- Konflikt społeczno–środowiskowo–zarządczy – potrzeba kompromisów, dialogu, rozwiązań
- Brak spójnej, egzekwowlanej polityki surowcowej na wszystkich szczeblach zarządzania

Implikacja systemowa:

- potrzebne są mechanizmy równoważenia interesów na szczeblu lokalnym i regionalnym (**audyty surowcowe**, integracja rozsądnego planowania, ułatwienie funkcjonowania przedsiębiorstw, **priorytety surowcowe wobec interesów lokalnych**)
- **...regulacje zarządcze: wypracowanie zasad współpracy** organów koncesyjnych, organów nadzoru górniczego innych instytucji odpowiedzialnych oraz wykorzystania potencjału PSG
- PSG jako element systemu edukacji, mediacji i interpretacji danych

PODSUMOWANIE

**Polska potrzebuje surowców,
którymi dysponuje,
ale żeby je wydobywać,
musimy najpierw stworzyć warunki do
inwestowania w ich wydobycie.**

**Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy**

**państwowa służba
geologiczna**

pgi.gov.pl

**Wyzwaniem nie jest wybór
pomiędzy ochroną przyrody
a wydobywaniem**

**WYZWANIEM jest POTRZEBA:
równowagi pomiędzy ochroną
zasobów przyrodniczych
a potrzebami społeczeństwa
i gospodarki!**

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

**Państwowy Instytut Geologiczny
Państwowy Instytut Badawczy**

**państwowa służba
geologiczna**

pgi.gov.pl